

АРЗУУ

АЗƏРБАЙЧАН СОСЯЛИСТ КƏНД ТƏСƏРРҮФАТЫ

1955
БАКЫ

10

HEYBANDAPЛЫГ ВЭ ЕМЧИЛИК

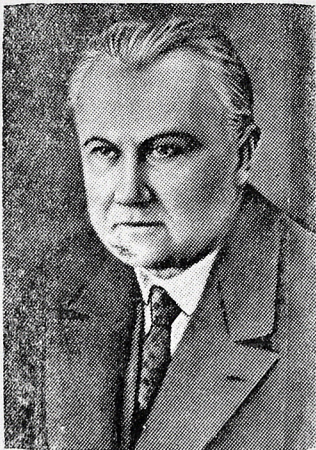
Академик Ф. МЭЛИКОВ

СОВЕТ ЗООТЕХНИЯ ЭЛМИНИН КӨРКЭМЛИ НУМАЙЭНДЭСИ АКАДЕМИК М. Ф. ИВАНОВ

Совет зоотехния элминин көркөмү хадимлери ичарининде алим heybandar, академик Михаил Фйодорович Иванов биринчи сыраларда дуруп. Михаил Фйодорович ады наники текче бизим өлкөдө, һатта харичи өлкөлөрдө белө кениш даирэдө танынмышдыр.

Вэтенимиздө вө бүтүн дуняда heybandarлыг саһасинин көзөл биличиси вө дамазлыг ишинин мөгөбөр мүтэхэссиси олан Михаил Фйодорович өмрүнүн 35 илдэн артыг һиссэсини heybandarлыг саһсиндэ элми-педагожи вө эмэли ишэ һэср этмишдир.

М. Ф. Иванов 1871-чи ил апрелин 20-дэ Ялта шәһәриндэ анандан олмушдур. Йохсул бир аилдөн олдугу үчүн, мөһәллә руһани мөктәбини битирдикдән сонра, он ики яшында

Академик
Михаил Фйодорович Иванов
(1871—1935)

икән аиләсинә көмәк этмәк мөгсәдилә чилинкәр янында шакирдлик этмәк мөчбурийәтиндә галмышды. О, 1885-чи илдә бөйүк чәтинликлә Горетс орта әкинчилик мөктәбинә кирәрәк бурада көнд тәсәррүфатыны һәвәслә өйрәнмәйә башламышды. 1891-чи илдә бу мөктәби битирдикдән сонра Харьков яхынлығындакы Дергачи әкинчилик мөктәбинин тәзә ачылмыш бонитйор-гоюнчулуг шөбәсинә дахил олмуш вө ики илдән сонра һәмин мөктәби битирмишди. 1893-чү илдә М. Ф. Иванов Харьков байтарлыг институтна киришиди. Чох кечмәдән профессорлар һәр шейлә марагланан, дәрин фикирли, истеҗадлы вө чох тәвәзәкәр олан бу тәләбәйә диггәт етирмәйә башладылар. Инс-

титутда охуяркән Михаил Фйодорович 2 тәдгигат ишини мүвәфәғий-йәтлә баша чатдырды. Онлардан бири күмүш медалла гейд олунмагла институтун әсәрләриндә дәрч эдилди. 1897-чи илдә М. Ф. Иванов байтарлыг институтуну фәргләнмә шәһадәтнамәсилә битирди.

Михаил Фйодорович heybandarлыг саһсиндәки эмэли ишини Орлов вилайәтинин Кромах шәһәриндә земство саһә байтар һәкими вәзифәсинә дахил олмагла башламышды. О, бурада байтар клиникасы вө бактериоложи стансия тәшкил этмәклә бәрәбәр, көһнә земство идарәләринә хас олан керилик вө әталәтлә мүбаризә үчүн башга тәдбирләр дә кецирирди.

1898-чи илдә Михаил Фйодорович харичи өлкөләрә эҗам эдилди. О, Алманияда бүтүн өлкөләрдәки гоюнларын юнуну вө юнәйирмә процесләрини өйрәнмәйә башлады, сүдчүлүк тәсәррүфаты тәшкили илә таныш олду вө мүхтәлиф чинсләрдән олан гоюнларын һибридләрини өйрәнди. Исвечрәдә политехникумун көнд тәсәррүфат шөбәсинә кирәрәк 2 семестр әрзиндә heybandarлыг курсуну кечди, Алпларда исә дағ малдарлығыны, хусусилә дә йүксәк дағ гоюнчулугуну өйрәнди.

Михаил Фйодорович элми вә педагожи фәалийәти 1900-чү илдән башланмышдыр. О, Харьков байтарлыг институтунда 14 ил heybandarлыгдан дәрс демшидир. Бу институтда профессор адыны алмагла heybandarлыг кафедрасы мүдирин олмуш вә эйни заманда Харьков университетинин тәләбәләри үчүн зоотехния курсу охумушдур. Михаил Фйодорович, 1900-чү ил сентябрда Харьков байтарлыг институтунун элми советиндә, о заманкы гайдая әсасән, «нүмунә» үчүн «Ирсийәт һаггында» муһазирә охумушду. О замандан 55 ил кечдийнә бахмайраг, онун биринчи муһазирәси һәлә дә өз ақтуаллығында галыр вә совет Мичурин агробилология элминин мүасир истигамәтинә тамамилә мувафиг кәлир.

Михаил Фйодорович чошгун элми вә ичтимаи фәалийәтә башлайыр. О, фәалийәтинин, илк күнләрдән

этибарән эмэли ишлә баглайыр. М. Ф. Иванов heybandarлыг тәсәррүфатларына тез-тез кедир, Русияда heybandarлығы учгар шималдан (Арханкелск) тутмуш чөнуб вә чөнуб-шәрг районларадәк (Ставропол вә Гәштәрхан чөлләри) кениш бир әразидә тәдгигат эдир, heybandarлыг мәсәләләри үзрә сәрки вә гурултайлар тәшкилиндә вә онларын ишиндә фәал иштирак эдир.

М. Ф. Иванов өз эмэли ишиндә әриф юнлу гоюнчулуға хусусилә фикир вермишдир. О, 1900-чү илдән башлаяраг, меринос гоюн саһлаян бир чох тәсәррүфатларын бонитйору олмуш, 1906-чы илдә исә Аскания-Новада о заманкы ән ири әриф юнлу гоюн сүрүсүндә бонитирә кецирмиш вә дамазлыг ишләринә рәһбәрлик этмишдир.

Михаил Фйодорович әлдә этдийн дәрин билийи истәр шифаһи сурәтдә вә истәрсә дә нәшрийәт васитәсилә һәмишә өз тәләбәләринә, шакирдләринә вә ардычылларына вермишдир.

1914-чү илдә Михаил Фйодорович мүсәбигә үзрә профессор сечиләрәк Пйотр (инди Тимирязев) адына көнд тәсәррүфат академиясынын хусуси heybandarлыг кафедрасынын мүдирин вәзифәсинә тәйин олунур. О, һәмин кафедрада гоюнчулуг, донузчулуг вә гушчулуг курслары охуюр. Москвада, Михаил Фйодоровичин элми-педагожи вә ичтимаи фәалийәти даһа да кенишләрин. О вахт о артыг, тәләбәләр әрасында бөйүк шөһрәт вә һөрмәт газанмышды. Heybandarлыг саһсиндәки дәрин нәзәри биликләри бөйүк иш тәврүбәсинә уйғунлашдырмаг һәмишә Михаил Фйодоровичин характер хусусийәти олмушдур.

Бөйүк Октябрь сосялист ингилабы бөйүк алим, практик вә педагог олан Михаил Фйодоровичә ярадычылыг истеҗадыны көстөрмәк үчүн кениш имканлар ачды. О, Тимирязев академиясында, сонралар исә Москва зоотехния институтунда вә Свердлов адына коммунист көнд тәсәррүфаты университетиндә өз элми вә педаго-

жи ишини давам этдирди. Эйни заманда Михаил Фёдорович дамазлыг вэ тэчрүбө ишлэрини кенишлэндирди, һәм дэ чаван совет республикасында һейвандарлығы сүр'этлэ бэрпа этмэк вэ онун кейфийэтини яхшылашдырмаг ишиндэ фэал иштирак этмэйэ башлады.

М. Ф. Иванов Октябрь ингилабындан сонра өз элми вэ эмэли фэалий'этиндэ һейвандарлыг үзрэ элмитэдигат ишини вэ тэчрүбө идарэлэринин кенишлэндирилмэсинэ, һэмчинни, хусусилэ гоюнчулуг вэ донузчулуг саһеси үчүн йүксэк ихтисаслы мутэхәсисләр һазырлығына чох фикр вермишдир.

1925-чи ил январда Михаил Фёдорович Аскания-Новада зоотехники тэчрүбө дамазлыг станциясы тәшкил этмэк тәклиф олунур. О, эввэл бу станцияларын мүдирин, станция Умумиттифаг элми-тэдигат һейван һибридлэшдирмэ вэ иглимэ уйгулашдырма институтуна чеврилдикдән сонра исэ (инди һәмни институт М. Ф. Иванов адынадыр) бу институтун элми рәһбәри олур.

М. Ф. Иванов ингилабдан габаг, зәриф юнлу гоюнчулуг һэлэ инкишаф этмэмийш олдуғу заманда да Аскания-Нова илэ элагадар иди. О, Аскания-Новада өмрүнүн сон күнләриндәк, һейвандарлыг саһесиндэ кениш тәтбиг эдилән бөйүк элми эһәмийэтэ малик ишләрлэ мәшғул олмушдур.

1925-чи илдэ Совет һөкүмәти вәтәнэ чинс төрөдичи һейванлар кәтирмәк үчүн Михаил Фёдоровичи харичи өлкәләрә көндәрир вэ о, Алманияда, Инжилтәрәдэ вэ Америкада олур.

М. Ф. Иванов бир чох өлкәләрдә һейвандарлығын тәшкилини өйрәниб ону совет өлкәсиндәки һейвандарлығыла мугайис эдәрэк белэ нәтичәйә кәлир ки, вәтәнимиздә харичи өлкәләрдән кәтирилән һейванлардан даһа чох мәһсул верән вэ өлкән айры-айры зоналары шәраитинә даһа яхшы уйгулашмыш һейван чинсләри етишдирмәк олар вэ лазымдыр.

Академик М. Ф. Ивановун һейвандарлыг саһесиндәки эмәли иши ени

йүксэк мәһсулдар гоюн вэ донуз чинсләри яратмагла тамамланыр. Оуну яратдығы ени Аскания мериносу вэ Украина аг чөл донузу чинсләри бәйәнилмиш вэ кениш йайлымышдыр.

Михаил Фёдорович һейвандарлыг саһесиндәки бөйүк нәзәри билийини вэ иш тэчрүбәсини куәнлашдыраг, ени һейван чинсләри яратмаг вэ мөвчуд һейванларын чинсини яхшылашдырмаг ишинин методикасыны һазырламышдыр; бу методика зоотехния элминә вэ дамазлыг ишинә бөйүк һәдийәдир. О, тәләб олунан һейван типини һансы үсулла яратмағы вэ дамазлыг ишини нечә тәшкил этмәйи өзүнүн конкрет иш нүмунәләрилә кәстәрмишдир.

Сосялист һейвандарлығынын ениликчиләри бу методикадан истифадә эдәрэк мөвчуд һейван чинсләрини яхшылашдырмыш вэ бир сыра йүксэк мәһсулдар ени гоюн, донуз, гарамал вэ башга һейван чинсләри яратмышлар. Зәриф юнлу Гафгаз гоюну, әтлик-юнлу Куйбышев гоюну, зәриф юнлу Газах гоюну, Азәрбайчан даг мериносу, Кострома гарамалы, Владимировка йүк аты, Будиново миник аты, Сибир донузу вэ башга һейван чинсләри академик М. Ф. Ивановун методикасы илэ ярадылымышдыр.

Бүтүн бунлар академик М. Ф. Ивановун ишинин хусусилә гиймәтли олдуғуну кәстәрир вэ тәләб эдир ки, ССРИ-нин бүтүн зоотехник кадрлары онун нәзәри кәстәришләрини мөһкәм мәнимсәсинләр вэ бу кәстәришләрин эмәли сурәтдә тәтбиг эдилмәсинә наил олсунлар.

Академик М. Ф. Иванов ардычыл дарвинист иди. О, сечмә үсулунун ярадычы ролуну тамамилә тәсдиг эдир вэ Дарвинчәсинә баша дүшүрдү ки, сечмә вэ лазыми хидмәт олмасайды, кәнд тәсәррүфатында инди мөвчуд олан һейван чинсләри вэ битки сортлары яранмазды. О һэлэ 1917-чи илдэ язырды: «Һейванын яшамалы олдуғу шәраит дәйишмәйинчә әләмәтләр дәйишмир. Шәраит дәйишдикдә әләмәтләр дә дәйишә биләр. Беләликлә чинс даими дейилдир.

Биз һәят шәраитини дәйишдирмәклә чинси дә дәйишдирә биләрик». Михаил Фёдорович «Гоюнчулуг» әсәриндә (1935) язырды: «Һейванлар кечән ирси хусусийәтләр ялныз ән әлверишлэ емләмә вэ бахым шәраитиндә ашкарә чыха биләр. Һейванларын кифайәт дәрәчәдә емләнмәси, лазыми гайдада сахланмасы вэ я онлара пис гуллуғ эдилмәси ирси кейфийәтләрин көрсәнмәсини хейли ләнкидә биләр».

Академик М. Ф. Ивановун һәмни фикирләри, академик Т. Д. Лысенкоун В. И. Ленин адына Умумиттифаг кәнд тәсәррүфат академиясынун 1948-чи ил август сессиясындакы мөрузасиндә сөйләдийи Мичурин агробилология элминин мүддәаларына тамамилә мувафигдир.

Академик М. Ф. Иванов, аз мәһсул верән ерли гарамалын мәһсулдарлығы йүксэк олан кәлмә чинсләрлә чарпазлашдырлымасындан алынән нәслин емләнмә вэ бахым шәраитини яхшылашдырмаға әһтияч олмадығы һаггындакы фикирләри бөйүк сәһв һесаб эдәрэк, онлара гаршы шиһдәтли чыхышлар этмишдир.

Михаил Фёдорович өз әсәрләриндә гөйд этмишдир ки, чарпазлашдырма ялныз алынән нәслин, элэ дэ башга өлкәләрдән кәтирилән һейванларын емләнмә вэ сахланмасыны хейли яхшылашдырдыгда мүсбәт нәтичә верә биләр.

М. Ф. Иванов дамазлыг ишиндә харичи мүһит шәраитинә чох эһәмийәт вермишдир. Мичурин мейвәчиликдә ени формалар яратдығы кими М. Ф. Иванов да һейвандарлыгда ени формалар яратмышдыр. Михаил Фёдорович һейвандарлыгда Мичурин истигамәтинин тәрәфдары вэ мөһкәм нүмайәндәси олдуғу үчүн өзүнүн дәрин нәзәри биләкләриндән вэ бөйүк иш тэчрүбәсиндән истифадә эдәрэк формал кенетикләрлә вэ биолокияда мүртгәче идеалист нәзәрийәнин тәрәфдарлары илэ чидди мүбаризә апармышдыр.

Серебровски, Васин кими менделчи-морганчы-вейсманчылар вэ бир чох бащгалары М. Ф. Ивановун се-

лексия методларына гаршы мәтбуатда чыхыш эдәрэк онун ишини һәр васитә илэ писләмәйә, нәзәри вэ эмәли наилыйәтләри һаггында этимдәсызлыг яймаға чалышмышлар. Формал кенетикләр академик Иванов тәрәфиндән ярадылмыш гиймәтли гоюн вэ донуз чинсләрнин тәсдиг эдиллиб кениш истифадәйә верилмәсини һәр васитә илэ ләнкитмишләр.

Михаил Фёдорович мәтбуатда чыхыш эдәрэк формал кенетикләри ифша этмишдир. О, «Академик Серебровскийә чавабым» мәгаләсиндә («Яровизасия» журналы, № 5, 1940) Серебровскинин рәһбәрлик этдийи кенетика вә селекция шөһәсиндә һазырланмыш методиканы тәнгид эдәрэк язырды: «Академик Серебровскинин чыхышы кәстәрир ки, о, селекциянын, йә'ни сечмә вэ тайлашдырманын вәзифәсини олдуғча биртәрәфли баша дүшүр. Академик А. С. Серебровски бүтүн селекцияны тәкчә сечмәйә мүнчәр эдир вә көрүнүр тайлашдырмаға гәтгийән эһәмийәт вермир. Академик Серебровски чох мүһүм олан белә бир кейфийәти унудур ки, чох һалларда сүрүдә үмуми яхшылашдырычылар тапылмыр вэ белә яхшылашдырычылар мал-гаранын мәһсулдарлыг истигамәти дәйишдириләркән доғрудан да сүрүдә олмур. Аскания сүрүсү илэ ишә башларкән... хусуси яхшылашдырычылар ахтармаг вә чүрбәчүр қомбинасиялар эдәрэк үмуми яхшылашдырычылар яратмаг лазым кәлмишди. Бу, методикамызын эәиф ери дейил, әксинә, ән гүввәли еридир вэ бүтүнлүкдә синтетик методика олараг сечмә вэ тайлашдырманы эләтә этдийи үчүн селекция мәфһүмуна тамамилә мувафигдир. Академик Серебровскинин кәстәришләри исә ялныз лидер, йә'ни үмуми яхшылашдырычылар ахтармагдан ибарәтдир. Комбинасия йолу илэ үмуми яхшылашдырычылар яратмағын мүмкүн олдуғуна кәлдикдә, ону Аскания сүрүсү мисалында сүбүт әтмишәм».

Биолокияда статистика методу тәтбиг мәсәләсиндә дэ академик Ивановун фикирләри формал кенетикләрин фикирләринә дабан-дабана

зидд иди. Серебровски, Һейвандарлыкта чохалтма процесләриниң дустурлар, эмсаллар, индексләр, схемләр васитәсилә ифадә эдилә билмәсини кенетика үчүн бөйүк бир хидмәт һесаб эдирдисә, академик Иванов, Һейванын бәдән гурулушуна (Һәни конституциясына) көрә фәрди сечилмәсини, ирсийҺәти йохланмыш олан охшар Һейванларын чүтләшдирилмәк үчүн тайлашдырылма-сыны вә һәслә көрсәнмәкдә олан һасәсләри инкишаф этдирмәк үчүн мувафиг мүнит шәрәити, йә'ни емләмә, баһым вә сахлама шәрәити яратмаг йолу илә онлары һәслә мөһкәмләтмәйи Һейван чохалтмаг ишинин әсасы һесаб эдирди.

Вейсманчы-морганчы Серебровски белә һесаб эдирди ки, Менделин 1865-чи илдә көшф этмиш олдуғу гыса әлагәләр «гануну» куя мүасир кенетиканын вә һәтта биологканын әсасыдыр. Академик М. Ф. Иванов исә, гоюнларда гуйруг формасынын вә рәнкин һәслә кечмәси мәсәләсини өйрәнмәк мөгсәдилә апардығы тәчрүбә ишләринә әсәсән Менделин чәфәнк олан һәмнин мүртәчә «ганунуну» тәкзиб этмишди.

Вейсманын «нәзәрийәсинә» көрә битки вә Һейван организмләринин һәятда газандығлары хүсүсийәтләр онларын һәсләринә ирсән кечмир. Академик Иванов исә, Мичурин ки-ми, тәчрүбә вә әмәли ишлә сүбүт этмишди ки, бу асылылыг мөвчүдүр. Мәсәлән, академик М. Ф. Иванов, Вейсманын әмбрион плазмасы нәзәрийәси һаггында өзүнүн 1912-чи илдә нәшр әдилмин «Газанылмыш әләмәтләрин ирсән кечмәсинә даир» әсәриндә язмышдыр ки, «... харичи гычыгланмаларын вә я башга сәбәбләрин, «әмбрион плазмасына» билаваситә вә я организмни башга һүчәйрәләри васитәсилә тәсирини инкар этмәк инди гәтийән мүмкүн дейилди; чүнки һазырда бунун шүбһәсиз олдуғуну сүбүт дән кифәйт гәдәр тәчрүби тәдгигатлар вардыр».

Бу ситатдан ашкар олур ки, академик Иванов һәятда газаныл хасә вә әләмәтләрин ирсән кечдийини тамамилә тәсдиг этмишди.

Академик Иванов, Һейванларын иглим шәрәитинә уйғулашмасы мәсәләсиндә дә Мичурин мөвгеиндә дурмушдур.

Михаил Фьодоровичин он илләрлә бундан әввал сөйләдийи бүтүн бу фикрләри көстәрир ки, о, әлми фәаллийәтә башладығы илк күнләрдән әтибарән, дарвинизми ярадычы сурәтдә инкишаф этдирән вә һазырда биологкыда Мичурин истигамәтигә кедән чәрәянын нүмайәндәси олмушдур.

Гейд этмәк лазымдыр ки, академик Иванов мериносларла селекция иши методикасыны вә ени гоюн чинсләри яратмаг методикасыны 1935-чи ил октябрда Ленин адына Умумитти-фәт кәнд тәсәррүфәт академиясы сессиясында мәрүзә этмәк үчүн һазырлашмыш, ләкин мәрүзә әдә билмәмишди, чүнки һәмнин ил октябрын 29-да вәфат этмишди. Академиянын сессиясы М. Ф. Ивановун һәмнин мәрүзәләриндә ирәли сүрүлмүш нәзәри вә әмәли мүддәәлары тамамилә бөйәнмишди.

Кәнд тәсәррүфат академиясынын сессиясы гейд этмишди ки, академик М. Ф. Ивановун методикасына әсәсән бир сыра йүксәк мөһсулдар кәнд тәсәррүфат Һейванлары чинси ярадылмышдыр. Сессия академик М. Ф. Ивановун методикасынын башга гоюн чинсләри вә типләрилә апарылан селекция ишләри үчүн әсас көтүрүлмәсини, һәмчинни айрылыгыда һәр бир гоюн чинси вә я типини мөһсулдарлыгында өтүр зәрури олан спесифик хүсүсийәтләрә вә тәләбләрә мувафиг олараг дөгилләшдирилмәсини гәрәра алмышды. Бу гәрәри сонра Михаил Фьодоровичин шакирдләри вә ардычылллары һәятә кечирдиләр.

Михаил Фьодорович кадр һазырлығына чоф фикир верирди. Онун тәшәббүсү илә 1926-чы илдә Аскания-Новада ССРИ-дә илк йүксәк ихтисасы гоюнчүлүг мүтәхәссисләри һазырлаян али бонитйор курсу ачылмышды. О, өлкә үчүн едди мин нәфәрә яхын Һейвандарлыг ишчиси вә мүхтәлиф милләтләрдән ибарәт олан бөйүк бир алим дәрәсәси һазырламышдыр. Академик Ивановун етишдирмәләри, Һейван-

дарлыгыда Мичурин тәлимини мувафәтлийәтлә инкишаф этдириләр; онларын наилийәтләри УКТС-дә көстәририләр.

Бу етишдирмәләрдән азербайҗанлы профессор М. Садыгову, досент З. Вердиеви, зоотехник С. Мәммәдйарову вә башгаларыны көстәрмәк олар. Бу мәгаләнин мүәллифи дә көркәмли совет алиминин шакирди олдуғу илә фәхр эдир.

М. Ф. Ивановун 280-дан артыг әлми әсәри нәшр әдилмишди. Онун чинс Һейвандарлыгыга аид әсәрләри, гоюнчүлүг вә донузчулуг һаггында, һабәлә саир дәрәс китаблары Һейвандарлыг сәһәсиндә чалышан совет алимләринин вә мүтәхәссисләринин, әлә дә әмәли ишчиләрин һәр күн истифадә этдикләри китаблардан олмушдур.

Михаил Фьодорович ССРИ үчүн Һейван сечиб алмагдан өтүр 1925-чи илдә эксперт сифәтилә Америка Бирләшмиш Штатларында олдуғу заман бөйүк бир фермер она фермада гоюнчүлүг үзрә бәш рәһбәр вәзифәсиндә галмағы тәклиф этмишди. Бу мағнат Михаил Фьодоровичә айда 1.500 доллар пул вә бүтүн хидмәтлә һазыр бир вила да вәд этмишди; вәтәнинин садиг оғлу Михаил Фьодорович исә совет вәтәндашына лайиг олмаян бу тәклифи рәдд этмишди.

Партия вә һөкүмәт М. Ф. Ивановун әмәйини йүксәк гиймәтләндирмишләр. Она академик вә әмәкдар әлм вә техника хадими ады верилмишди. О, ССРИ Мәркәзи Ичрайийә Комитәсинә үзв сечилмишди. 1935-чи илдә Ленин адына Умум-

иттифаг кәнд тәсәррүфат академиясына һәгиги үзв сечилдикдән сонра Михаил Фьодорович академиянын зоотехния бөлмәсинин рәһбәрлийи тапырылмышды. Беләликлә академик М. Ф. Иванов Совет Иттифагында Һейвандарлыг үзрә бүтүн әлми идарәләри вә тәчрүбә идарәләринин рәһбәри олмушду.

1929-чу ил апрелни 5-дә Вәтәнинизин пайтахтындағы вә башга шәһәрләриндәки али мәктәбләр Михаил Фьодоровичин әлми вә әмәли фәалийәтинин 30 иллик юбилейини гейд этмишдиләр. Бу юбилей рус совет зоотехния әлминин бөйүк бир байрамына чеврилмишди.

1935-чи илдә Аскания-Новада академик М. Ф. Иванов фәйдалы фәалийәтинә көрә алгышланаркән о, өз чыхышында демишди:

«Гейд әтмәлийәм ки, Совет һакимийәти әлми ишчиләри йүксәк гиймәтләндирә билр... Әмрүмүн ахырынадек, сон гүввәмәдек, нә гәдәр ки, ишләмәйә күчүм чатагач ону Совет Иттифагы мәнәфәннә сәрф этмәйә борчлуям. Совет һакимийәти, әлми ишчиләрин әмәйини йүксәк гиймәтләндирән вә сосялист әлминин тәрәггиси үчүн һәр чүр шәрәит ярадан еканә һакимийәтди».

Академик М. Ф. Ивановун иши онун мичуринчи шакирдләринин мөһкәм әлиндәдир. Михаил Фьодоровичин бүтүн һәяты вә фәалийәти садиг вәтәнпәрвәр олан совет алимнин һәят вә фәалийәтидир. Бүтүн сосялист Һейвандарлыгы ишчиләри онун зоотехния сәһәсиндәки нәзәрийәсинә вә әмәли наилийәтләринә йийәләнмәлидирләр.

АЗӘРБАЙҖАН ҺЕЙВАНДАРЛАРЫ АКАДЕМИК М. Ф. ИВАНОВУН ӘЛМИ ИРСИНДӘН КЕНИШ ИСТИФАДӘ ЭДИРЛӘР

З. ВЕРДИЕВ,
досент, Азербайҗан әлми-тәдгигат
Һейвандарлыг институтунун директору

*Шөһрәтли совет алимләри ичәфиндә В. И. Ленин адына Умумитти-фәт кәнд тәсәррүфат академиясынын һәгиги үзү, алим Һейвандар М. Ф.

Иванов көркәмли ер тутур. Академик М. Ф. Иванов габагчыл Мичурин агробиологкы әлминин нүмайәндәсидир.